

TRESKY V MRAZÁKU

POSTAVY

CIRO

MAJA

MUŽ

Hlavná železničná stanica. Nástupište 3 a 4.

Automatické hlásenie o príchode vlaku a hneď za ním hlásenie o odchode vlaku.

CIRO (čítaj SIRO) – 12ročný chlapec – sedí na malej rybárskej stoličke, pred sebou má rozkladací stolík. Vpredu na kartóne má napísané „Rady pre šťastie“. Ciro je pekne oblečený, čistý, nevyzerá ako žobrajúce a chudobné deti, o to viac jeho prítomnosť a aktivita, ktorú na stanici robí, vyvoláva otázky.

Sme teda na mieste nikoho a predsa všetkých, mieste, ktoré má ľudí dostať buď do bezpečia ich domova alebo naopak von do „sveta“, kde majú čeliť novým výzvam a skrátka... žiť. Prežiť. Tu sa všetci stretávajú, míňajú, obchádzajú i schádzajú.

Smerom „na vlak“ ide žena, asi 65+ročná, – MAJA – s malým kufrom. V 2/3 sa zastaví, pozerá do dialky, akoby sa rozhodovala. Vykročí, ale v tom istom momente, počujeme píšťalku sprievodcu, vlak odchádza.

Maja stojí.

CIRO: Bola to tesnotka.

MAJA: *(neodpovedá)*

CIRO: Keby ste nezastali, stihnete ho.

MAJA: *(až teraz si uvedomí, že Ciro hovorí na ňu)* Prosím?

CIRO: Že keby ste nezastali... a... išli bočným podchodom miesto hlavného, stihli by ste ho. Ten vlak. Mám to vypočítané. Je to presne o pätnásť sekúnd rýchlejšie.

MAJA: *(nemá záujem konverzovať)* Aha.

CIRO: Ďalší vám ide za hodinu.

MAJA: *(neodpovedá)*

CIRO: To nie je až tak veľa na čakanie, nebojte. Horšie by to bolo, keby ste museli čakať celý deň. Alebo mesiac. Alebo rok... alebo... celé roky.

MAJA: *(stále tak trochu duchom neprítomná)* Hovoril si niečo?

CIRO: Iba že ďalší vlak vám ide za hodinu.

MAJA: Áno, ja viem.

CIRO: Je to celkom vyťažovaný spoj. Smer Viedeň... veľa ľudí ním chodí. Hlavne takto ráno. To preto ho dali tak často.

MAJA: Uhm.

CIRO: Kedysi chodil len každé dve hodiny. Zmenili to asi pred tromi rokmi. Alebo štyrmi? Už neviem.

MAJA: To je dobre.

Obaja sú ticho. Ozve sa hlásenie o príchode vlaku.

- MAJA: Otrasná stanica. Neznášam to tu.
- CIRO: Mne sa tu páči.
- MAJA: Zo stropu kvapká dažďová voda.
- CIRO: Je tam diera. V strede. Pozrite.
- MAJA: Pomaly. Jedna kvapka po druhej.
- CIRO: To bude tým starým plechom.
- MAJA: Najskôr dážď. Strhujúci, silný a potom zrazu... ustáva. Hladina je pokojnejšia. Ale ten dážď neprestane celkom. Týra nás. Stále. Chce. Tyran týra svoje obeť a oni sa nechajú. Sedia a čakajú.
- CIRO: Čakajú?
- MAJA: Hanbia sa. Zmokli. Premočil im celé oblečenie.
- CIRO: Mali si vziať pršiplášť alebo aspoň dáždnik. To dá rozum, keď je vonku tak hnusne.
- MAJA: Jedna kvapka po druhej. Pomaly.
Budú povodne. Voda nás zavalí, ak neodídeme.
- CIRO: Poobede sa má vyjasniť. Hlásili.
- MAJA: Naozaj?
- CIRO: Jasné. A aj keby nie, máme predsa Gabčíkovo.
- MAJA: Neverím im.
- CIRO: Ale počul som aj také, že keby to na nás Rakúšania pustili, nemali by sme šancu. Tak možno máte pravdu. S tou vodou je to všelijako.
- MAJA: Ja už nikomu a ničomu neverím.
- CIRO: Ani sama sebe?
- MAJA: *(neodpovedá)*

Až teraz si Maja uvedomí, že sa rozpráva s dieťaťom. Pozrie na neho.

- MAJA: Nevidela som ťa už niekedy?
- CIRO: Ak cestujete často vlakom, je to dosť možné.

MAJA: Necestujem často vlakom.

CIRO: Bývam tu väčšinou od tretej, iba dnes som tu výnimočne takto ráno.

MAJA: Ja... vlastne necestujem takmer vôbec.

CIRO: Prídem vždy po škole a odchádzam pred piatou, aby som stihol večeru.

MAJA: Naposledy som išla vlakom... musí to byť už aspoň... dvadsaťpäť rokov.

CIRO: Poznám celý vlakový poriadok naspamäť. Najmä medzinárodné linky, ktoré odchádzajú zo štvrtej koľaje a prichádzajú na tretiu koľaj. To sú tieto dve. Kludne sa ma môžete opýtať na hocaký vlak, poviem vám jeho presný odchod alebo príchod. Vyskúšajte si ma.

MAJA: Stále je rovnako otrasná ako vtedy. Na tom sa nemení nič. Aj keď všetci odídeme, ona tu stále bude...

Otrasné dlaždice, otrasné okná, otrasné...

Hlasný škripot brzd vlaku. Maja aj Ciro si zapchajú dlaňami uši.

Potom zase chvíľu ticho sedia.

MAJA: Sedím a čakám.

CIRO: Čakanie je najhoršie, však?

MAJA: Pohodlné. Človek pri čakaní nemusí nič iné robiť. Len čakať a čakať a čakať... Je to bez následkov.

CIRO: Alebo je to následok.

MAJA: Prosím?

CIRO: Bývala čistejšia.

MAJA: Nezdá sa mi.

CIRO: Nie, vážne. Bývala. Každý večer okolo šiestej chodil taký... bezzubý ujko a zametal nástupišťa. Veľmi dôkladne, akoby to bol jeho životný...

MAJA: ...údel.

CIRO: Skôr som chcel povedať – cieľ. Strašne vedel nadávať, keď si niekto zapálil cigu. „Tu sa nesmie fajčiť, počujete?“

MAJA: Už nefajčím.

CIRO: Kričal a oháňal sa tou metlou. Trošku aj šušlal. Myslím, že sa volal Kajo alebo Kelo alebo tak nejak, nie som si istý.

MAJA: Kajo. Kajo to bol.

CIRO: A potom jedného dňa... už neprišiel. Niečo sa mu asi stalo. Alebo zomrel. To tak s ľuďmi býva, keď viac neprídu, však?

MAJA: Naozaj sme sa ešte nevideli?

CIRO: Neviem.

MAJA: Ani ja nie.

CIRO: Cestujete do Viedne?

MAJA: Nepamätám si.

Keď je človek starý, toľko vecí a tvárí mu vypadne z ničoho nič z hlavy. Rozčuľuje ma to. Niekedy si chcem spomenúť na úplne banálnu vec, vidím ju pred sebou, vidím napísané to slovo, ktoré ju pomenúva, ale... zrazu ho skrátka nedokážem prečítať a vysloviť. Alebo ide oproti mne človek, ktorého poznám, viem, že ho poznám, on ma pozdraví, ja mu odzdravím, ale pritom... neviem. Kto to bol? Kde som ho už videla? Odkiaľ ho poznám? Ja viem, že ho poznám, ale... neviem... neviem si ho zaradiť.

Nepamätám si. Neviem.

CIRO: Neviete či idete do Viedne?

MAJA: Do Viedne?

CIRO: Áno. Pýtal som sa, či idete do Viedne. Tento vlak totiž išiel do Viedne.

MAJA: *(chvíľu premýšľa, nič nehovorí)* Ja idem... preč.

CIRO: *(pozrie na hodinky)* Už iba 51 minút a pôjdete... preč.

MAJA: Päťdesiatjeden... minút... a pôjdem.

CIRO: Ubieha vám to.

MAJA: Asi áno. Ubieha. Akosi rýchlo, nie?

CIRO: Keď sa rozprávate čas ubieha vždy rýchlejšie. Aj preto som tu. Rady pre šťastie – to som ja.

MAJA: A... ty by si nemal byť... v škole? Ako väčšina detí v pondelok o ôsmej ráno?

CIRO: Máme prázky. Polročné.

MAJA: Kde máš rodičov?

CIRO: V pondelok o ôsmej ráno? Kde asi...

MAJA: V pondelok o ôsmej ráno... áno, v pondelok o ôsmej ráno sa začína vracat' z práce. Z nočnej. Nie, vlastne to už... to už je doma. Už spí. Po tej... nočnej. Pri posteli rozpitá fľaša piva, má rád desinu, svetlú. Desinu... svetlú. Najlepšie vychladenú, tak akurát. Na kraji popolníka leží neuhášená cigareta, ešte sa z nej dymí, sám si ju ušúľal. Neverí tým...

už pripraveným. Hádzu tam všelijaký bordel len nie poriadny tabak, to vraví on. Tá neuhášená cigareta na kraji popolníka, príliš blízko plachty, je obzvlášť nebezpečná, to zase vravím ja. Už ne jeden kvôli nej zhorel, aj v televízii to bolo. Žena odišla preč a ráno našli iba obhorené manželovo telo. Pozostatky. Pre pozostalých. Ale čo s nimi? S tými pozostatkami. Ja neviem, čo mám s nimi urobiť... čo mám s nimi urobiť? Načo sú mi?

Ubieha to. Akosi rýchlo.

CIRO: Viete si predstaviť, že by sme boli nesmrteľní? Žili tisícky rokov? To by čas stratil úplne zmysel a my by sme sa vôbec nemuseli zaujímať, aký je deň alebo hodina a koľko máme všetci rokov. Bolo by to celkom nepodstatné. Nebolo by to super?

MAJA: Čakať večnosť... to by nebolo až tak super.

CIRO: No... to asi nie. Ale... ak by neexistoval čas, asi by neexistovalo ani čakanie. Nie?

Počuť hlásenie o meškaní vlaku.

CIRO: Ani meškania. Nikto a nič by nemeškalo.

MAJA: To tu sedíš celý deň takto... sám?

CIRO: Nie, teraz tu sedím napríklad s vami. Potom zase s niekým iným a tak. Prejde tu veľa ľudí. Tam a späť. Niektorých si už aj pamätám. Čakám ich druhý deň, ako prídu a oni prídu presne v tú istú hodinu a potom zase presne v tú istú hodinu odídu. Niektorí sa pravidelne pristavia, keď potrebujú zlepšiť náladu...

MAJA: Nemám dobrú náladu.

CIRO: Často sa rozprávame o úplne tých istých veciach. Najmä ak druhých niečo trápi, vedia stále dokola hovoriť o tom istom. Každý jeden deň, znova a znova.

MAJA: To si asi dobrý poslucháč. Ale ja... naozaj nemám dobrú náladu.

CIRO: Všimol som si. Chcete radu? Nemusíte mi zaplatiť. Je to dobrovoľné.

MAJA: Človek musí chcieť byť šťastným, Maja! Usmej sa... Maja! Čo sa s tebou deje, Maja? Maja? Si v poriadku?

Stačí, že sa človek dostatočne neusmieva a už s ním niečo nie je v poriadku. Usmievaš sa dostatočne?

CIRO: *(usmeje sa)* Takto?

MAJA: Presne tak.

A keď som konečne aspoň na chvíľu... na maličkú chvíľu sa pokúsila byť šťastnou, smiať sa,...

Je to hlúposť. Šťastie nemá pointu. To si zapamätaj, chlapče. Šťastie nemá pointu. Ono samé je tou pointou. Egoista. Egocentrik.

CIRO: Vy sa voláte Maja?

MAJA: Nehovor mi tak.

CIRO: Sama ste to povedali...

MAJA: Ale ty mi tak nehovor.

CIRO: Nemali ste také dlhšie vlasy? A okuliare?

MAJA: Nie, nemala. Mám ten istý účes už celé roky.

CIRO: Ale kedysi... nemali ste také dlhšie...

MAJA: O čo ti ide? Povedala som, že som nemala.

CIRO: Dobre. Tak nič. Myslel som, že som vás možno videl...

MAJA: Nevidel. Nemohol si ma vidieť.

CIRO: Prečo by som nemohol? Som tu každý deň.

MAJA: Lebo nemohol! Na to si príliš mladý, aby si ma tu videl.

CIRO: Tomu vôbec nerozumiem. Čo s tým má vek?

MAJA: Koľko máš rokov? Hm? Tak koľko? Trinásť? Štrnásť?

CIRO: Mal som dvanásť. V decembri.

MAJA: Dvanásť! Tak to o mne nevieš vôbec nič.

CIRO: Nie som idiot, dobre?

MAJA: Nepovedala som, že si idiot.

CIRO: Ale správate sa ku mne, akoby som bol! Bežte doriti. Chcem vám iba pomôcť. Ako každý deň...

MAJA: Prosím?

CIRO: Počuli ste.

MAJA: Takto so mnou nebudeš hovoriť.

CIRO: Kto mi zabráni?

MAJA: Nikto ťa tuším dlho nepreplieskal. Čo?

CIRO: Mňa nebijú.

MAJA: Mali by začať.

(číta jeho nápis) Rady pre šťastie. (ironicky sa zasmieje) Kto v dnešnej dobe potrebuje rady pre šťastie? Od dvanásťročného decka na železničnej stanici? Povedz... ty... si šťastný?

- CIRO: Neviem.
- MAJA: Nevieš či si šťastný a dávaš rady pre šťastie?
- CIRO: No a čo?
- MAJA: To by hádam človek mal vedieť. Hlavne ak chce radiť. Mal by si vedieť, či si alebo nie si. Tak si?
- CIRO: Šťastie nie je stav, ale...
- MAJA: ...ale čo?
- CIRO: Cesta.
- MAJA: Cesta?
- CIRO: Áno, dedo hovorí.
- MAJA: Uhm. Dedo veľa cestuje?
- CIRO: Ani nie.
- MAJA: Ale tvrdí, že šťastie je cesta, hej? Vy dvaja ste potom podarený párik.
- Ani my s mužom sme veľa necestovali. Možno preto sme neboli šťastní. Teda... on bol. Samozrejme. On vždy bol. To ja som bola tá... čo to kazila. Kazí. Kazíť bude. S týmto slovesom úspešne zahŕňam všetky časy.
- Nemohol si ma vidieť, chlapče. Nikdy.
- CIRO: Možno som si vás len s niekým pomýlil.
- MAJA: Alebo si si ma vymyslel. No, áno. Ja už dávno nie som človek. Alebo ako sa to zvykne nazývať... že bytosť... ľudská existencia... žena... matka... no, tak to už nie. Čistá ilúzia človeka. To pred tebou stojí. Nič reálne. Iba ilúzia človeka.
- CIRO: Ale ja vás vidím.
- MAJA: Si si istý?
- CIRO: Čo?

Hlásenie.

- MAJA: Nepozeraj sa tak na mňa.
- CIRO: To je ako?

MAJA: Akože mi šibe. Akože som stará šibnutá ženská.

CIRO: Nepozerám sa tak na vás a nemyslím si, že ste stará šibnutá ženská.

MAJA: Nie?

CIRO: Nie.

MAJA: Ale máš zo mňa strach.

CIRO: Nemám.

MAJA: Čo ak som zlý človek?

CIRO: Pred chvíľou ste vraveli, že nie ste človek. Že ste len ilúzia človeka.

MAJA: Takže si myslíš, že mi šibe. Čo? Áno, beriem lieky. Ale... kto ich neberie? Všetci ich berieme. Všetci sme nadrogovaní od hlavy po päty, od rána do večera a potom znova a znova a znova a... je to parádny biznis...

CIRO: Viete, čo vidia slepí, keď im povieť napríklad, že slnko je žlté?

MAJA: Tak to naozaj neviem.

CIRO: Teplo.

MAJA: Teplo?

CIRO: Rozoznávajú farby podľa teploty. Aj pocity majú svoju teplotu. Čím je príjemnejší, tým je teplejší. Som čítal na nete. A myslím, že na tom niečo bude. Aj keď na nete je veľa blbostí.

Vy nie ste ilúzia. Z ilúzie by nešlo teplo.

MAJA: Zo mňa? A teplo?

CIRO: Áno.

MAJA: Chlapče, ty ma zjavne vôbec nepoznáš. Neznášam teplo, takže už len z princípu zo mňa teplo nemôže ísť. Vieš, kedy mám narodeniny? V auguste. Presne... presne... ehm... skrátka niekedy v auguste. Alebo v júli?

CIRO: Vyzeráte byť na augustový typ. Povedal by som – tretieho augusta.

MAJA: Tretieho augusta. Áno, tretieho augusta. Vždy je vtedy strašne horko, všetko sa na človeka lepí, každá poondiata mucha musí sadieť na smradľavý ľudský pot a ja si zakaždým želim len jediné – Keby som tak mohla mať narodeniny v decembri. Alebo aj v januári. Keď je sneh. Zima. Mráz. Desať pod nulou. Váľala by som sa v tom snehu, až kým by som nebola celkom zamrznutá. Na rukách by sa mi urobili maličké cencúliky, oči by mi celkom zmodrali, celá by som bola taká... čistá. Nehybná. Zamrznutá. Ako... ako...

CIRO: Ako tresky v mrazáku.

MAJA: (zasmeye sa) No, ako tresky v mrazáku.

Oslobodila by som sa od všetkej špiny leta. Plynutia času. Zastala by som. Nehýbala sa. Nerobila chyby. Ani zlé rozhodnutia.

Ako keď som bola malá a zahrabávali sme sa zámerne do snehu. Hrali sme sa na lavínu a záchranných psov. Ja som vždy bola tá pod lavínou. Nevieť prečo, asi som pôsobila ako typ človeka, ktorý by zaručene skončil pod lavínou, keby sa nejaká lavína spustila. To mi ostalo. Ten status... obeť. Aj keď... je obeť ten, ktorý sa obeťou stane dobrovoľne? Ten, kto sa zahrabe pod tú lavínu sám? Alebo ten, ktorý svojou ignoranciou danú lavínu spustí a ona ho potom zasype?

Paradoxne... až pod tou vrstvou snehu... až pod ňou som sa prvýkrát cítila... bezpečne. Síce v ohrození života a predsa tak akosi... bezpečne. Nedáva to zmysel, čo? Už príliš dlho mám pocit, že celá moja existencia nedáva vôbec zmysel. Ani to, čo hovorím, čo robím, čo si myslím... čo si vlastne myslím?

Prečo sa sneh topí? Prečo všetko dobré musí byť také nestále? Človeka môže aj poraziť z toľkej zloby a nič nezmení. Nič.

Nie, ja a teplo, to nejde dokopy.

CIRO: Zasmiali ste sa.

MAJA: Kedy?

CIRO: Pred chvíľou. Keď som povedal to s tými treskami v mrazáku. Zasmiali ste sa.

MAJA: Ale to som sa nesmiala. To len moje kútiky úst si robia, čo chcú.

CIRO: Mali by ste sa častejšie smiať. Pristane vám to.

MAJA: Si ako môj muž. Mala by si sa častejšie smiať, Maja. Milujem, keď sa usmievaš. Máš neskutočne sexy úsmev, Maja. Aj na také kecy ma nabalil. To som si ešte myslela, že sa chcem smiať. Že to je niečo, čo by sa mi mohlo páčiť. Pravdou však, že... ja sa nechcem smiať. Ani usmievať. Nebaví ma to. Nemám chuť sa smiať. Ukazovať svoj... ako to povedal... neskutočne sexy úsmev? Nech sa smejú iní. Všetci sa dnes smejú, ani nevedia čomu. Ako takí blbci. Jeden za druhým.

CIRO: Ja som si na narodky želal vlak.

MAJA: Nepýtala som sa. Nezaujíma ma, čo si dostal na narodky.

CIRO: Nedostal som... želal som si vlak.

MAJA: To už čo je za pranie? Vlak? Nemáš ich okolo seba dost?

CIRO: Ale ja som chcel ten jeden... konkrétny. Nevieť, či sa mi moje pranie niekedy splní, ale každý krát si na narodky želim to isté, ten istý vlak, tak možno ak sa to pranie znásobí dostatočne veľa krát, splní sa mi. Ako keď rátate odmocniny alebo také niečo. Chcem veriť, že možno raz... možno raz už konečne nepríde.

MAJA: Ty chceš vlak, ktorý nepríde?

CIRO: Áno. Už nikdy. Zrušia ho. Definitívne. Celý spoj. Zničia koľajnice, stanicu, lokomotívy, všetko.

MAJA: Veď si vravel, že sa ti tu páči.

CIRO: Niekedy nemáme na výber a musí sa nám páčiť aj to, čo sa nám vôbec nepáči.

MAJA: Nemal by si tu byť.

CIRO: Ja viem.

MAJA: Toto nie je miesto pre chlapca ako ty.

CIRO: Ani vy by ste tu nemali byť.

MAJA: Nemala? Prečo by som nemala?

CIRO: Musím sa s vami porozprávať, Maja.

MAJA: Teraz nie.

CIRO: Ale ja musím. Skôr ako...

MAJA: Nie som najlepšia v rozprávaní. Najmä ak nemám dobrú náladu. Čo aktuálne nemám. Mal by si si nájsť niekoho iného.

CIRO: Podľa mňa vám to ide celkom v pohode.

MAJA: Áno? Aj keď jačím?

CIRO: Máte pekný hlas. Aj keď jačíte. Mohli by ste robiť v rozhlase. Počúval by som vás. Mohli by ste napríklad hovoriť o tých povodniach.

MAJA: Máme 25. september a už od rána platí výstraha pre celý západ a juh krajiny. Krízový stav. Nevychádzajte z domu. Doprava od Dunaja je odklonená, celé centrum zastavené. Opakujeme, nevychádzajte z domu, pokiaľ to nie je vyslovene nutné.

Ide mi vlak. O ôsmej. Mám všetko pobalené. Stačí mi jeden kufor. Viac nepotrebujem. Zapaľujem si cigaretu, trasú sa mi ruky, už väčšie znamenie mi Boh asi ani nemohol dať. Zoslal na nás povodne. Lenže mne ide vlak. O ôsmej. Z hlavnej stanice. Neverím v Boha. Nech si strčí niekam svoje povodne. Odchádzam. Musím.

CIRO: Alebo... alebo... by ste mohli rozprávať detektívky. Máte rada detektívky?

MAJA: Milujem detektívky. Agatha Christie je moja obľúbená.

CIRO: No... tak presne tú. Tá by sa vám hlasovo aj hodila. Všetci by spadli na riť, keby vás počuli. Vážne. Mám na to sluch. Dedo vraví.

MAJA: Dedo asi potom vie, o čom hovorí.

CIRO: Jasnačka, že vie. Dedo má tiež sluch. Robil v rozhlase. Zvukového technika. Ešte keď nebol na dôchodku. Obaja stále radi počúvame rozhlas. Hry aj diskusie. Viem, že je to asi trápne, ale mne sa to aj tak páči. Aspoň v rozhlase sa ľudia ešte stále rozprávajú a druhí ich počúvajú. Naschvál si ich zapnú, aby ich mohli počúvať.

MAJA: A možno si ich zapnú len tak... aby sa necítili sami.

CIRO: Sami?

MAJA: No, možno ich vôbec nepočúvajú. Iba potrebujú cítiť, že je niekto v miestnosti s nimi.

Mne hrával rozhlas celé dni. Vstávala som s ním, aj zaspávala. Bolo mi jedno, či dávajú počasie alebo správy alebo len tak hrajú otrasnú rádiovú hudbu... hral mi. Celé dni.

Sama.

Trvalo to dva roky.

CIRO: Vás by isto počúvali.

MAJA: O tom silno pochybujem.

CIRO: Tak aspoň ja by som vás počúval. Ako teraz.

MAJA: Lenže ja už nechcem rozprávať, chlapče. Takže ma vôbec nemusíš počúvať. Rozprávanie ešte nikdy nikomu nepomohlo. Práve naopak. Čím viac človek povie tomu druhému, tým viac sa stáva zraniteľným a tým viac sa to všetko môže obrátiť proti nemu.

CIRO: Tak radšej mlčí.

MAJA: Tak radšej... mlčme. Je to istejšie. Už aj tak som povedala viac, ako by som mala.

Počujeme oznámenie o výluke.

Maja si vytiahne z kabelky noviny. Malo by byť vidieť, že to nie sú nové noviny a čítala ich už mnohokrát. Rozprestrie si ich tak, že nevidí na Cira. Chvíľu obaja len tak sedia.

Ciro sa po chvíli postaví a podíde k novinám. Zaklope na ne. Maja ich zloží.

MAJA: Myslela som, že budeme mlčať, kým mi príde vlak. Že sme sa na tom tak akosi dohodli.

CIRO: Nedohodli. Iba som premýšľal.

Čítate politiku?

MAJA: Čítam.

CIRO: Aj kultúru?

MAJA: Aj.

CIRO: A čo šport?

MAJA: Občas.

CIRO: Super, tak požičiate mi zatiaľ komentáre? Tie sú v strede, nebudú vám chýbať.

MAJA: Teba baví čítať komentáre?

CIRO: Baví.

MAJA: Naozaj? Veď si len dieťa...

CIRO: Hlavne, keď sú pri nich karikatúry tých, o ktorých píš. Politikov, podnikateľov, podvodníkov, povaľačov,... všetko na Pé.

MAJA: Jedna banda.

CIRO: Dlhé nosy, veľké hlavy, vytreštené očiská a v hlave prievan. To je veľká sranda. *(uškriekne sa)*

MAJA: A ešte sa to aj rýmuje.

To som už niekde počula.

CIRO: V rozhlase?

MAJA: Ja rozhlas nepočúvam.

CIRO: Vraveli ste, že ste ho počúvali...

MAJA: Nevravela som nič.

CIRO: Som si stopro istý, že vraveli.

MAJA: Chceš ma naštváť?

CIRO: A vy mňa?

Opäť sú obaja chvíľku ticho.

MAJA: Nemal by si také veci hovoriť nahlas.

CIRO: Aké veci?

MAJA: To o tých politikoch, podnikateľoch, podvodníkoch, povaľačoch,...

CIRO: A čo mi môžu? Som decko.

MAJA: To si. Príliš trúfalé decko, keď hovoríš také veci. Presne ako ona.

CIRO: Ako vy?
MAJA: Nie. Ako ona... aj ona bola taká. Presne taká istá.
Určite si myslíš, aký si úprimný, však?
CIRO: Jasný, že som. Poviem, čo si myslím.
MAJA: Nepáči sa mi to. Dieťa by malo poslúchať a nehovoriť si, čo sa mu zachce. Trošku si aj premyslieť, čo naozaj vysloví. Na také slová máš ešte času dosť.
CIRO: Teraz hovoríte ako... ako všetci dospelí. Len aby som sedel, čumel a držal hubu.
MAJA: Aj vyjadrovať by si sa mohol slušnejšie.
CIRO: *(nereaguje už)*
Tak... požičiate mi tie noviny?

Maja na neho podozrievavo hľadí, ale potom mu podá dve stránky zo stredu novín.

MAJA: Aj tak ich už poznám naspamäť.
CIRO: Naozaj?
MAJA: Čo?
CIRO: Ich poznáte naspamäť?
MAJA: Čo či poznám naspamäť?
CIRO: Tieto noviny...
MAJA: Mám ti ich zobrať? Lebo ak neprestaneš otravovať, tak...
CIRO: Dobre, dobre. Už som ticho. Vrátim.
MAJA: A bez poznámok, poprosím.

Ciro si sadá späť na svoju stoličku. Číta. Maja na neho bez slova hľadí, potom sa tiež začíta. O chvíľu jej to však nedá a zloží noviny.

MAJA: Ty... ty si veľmi zvláštny chlapec.
CIRO: Nechceli ste mlčať?
MAJA: Iba konštatujem.
CIRO: Dobre.

MAJA: Ako sa voláš?

CIRO: Pšššt. Dočítam odstavec.

Maja opäť zdvihne noviny. Po chvíľke ich zloží zase Ciro a pozerá na Maju.

CIRO: Ciro. Po dedovi. Maja... to je skratka od Márie?

MAJA: Pšššt. Dočítam odstavec.

Obaja znova čítajú, noviny rozprestreté pred tvármi.

CIRO: *(číta nahlas)* Kríza na západe sa stupňuje, utečencov v našom štáte pribúda, čo na to naši politici?

MAJA: *(hovori spamäti)* Robíme všetko, čo je v našich silách, aby sme zabránili prieniku nepriateľa na naše územie. My si Slovensko nedáme! Zablokujeme hranice...

....hranice...

...samozrejme, dámy a páni, dobrovoľne sa všetci zavrime do tohto nášho sáčku so somárom na obale, až kým sa úspešne všetci v tomto našom sáčku neudusíme. Aj so somárom na obale. Strach. Zbabelosť. Nenávisť...

CIRO: Naozaj to poznáte.

MAJA: Písala som to.

CIRO: *(číta meno v novinách)* Maja Stehlíková. To ste vy?

MAJA: Bola som.

CIRO: A že kto tu je trúfalý...

MAJA: Lenže ja som stará, ja môžem. Ty máš všetko pred sebou...

CIRO: To je dobre blbá výhovorka.

MAJA: A áno, je to od Márie. Maja mi začal hovoriť môj muž, keď sme spolu chodili... Vraj som ako Majka z Gurunu. Tiež som spadla z oblakov. To mal byť akože kompliment... nepodarený kompliment, ale... zabral. Ani neviem prečo. Tá Maja sa chytila. Tak som... Maja. Z Gurunu. Čo spadla z oblakov a evidentne si pri tom padaní poriadne treskla hlavu.

CIRO: Páči sa mi to, aj keď podľa mňa ste skôr ako včielka Maja. Tú som mal rád, keď som bol krpatý. Iba Vilko mi strašne liezol na nervy.

MAJA: *(zasmaje sa)* Aj mne.

CIRO: Zase ste sa zasmiali.

MAJA: To mi to teraz budeš pripomínať pri každej príležitosti, keď si moje kútiky budú robiť, čo sa im zachce?

CIRO: Možno.

MAJA: Si strašne otravný.

CIRO: Je mi to jasné.

MAJA: Včielku Maju sme pozerávali s dcérou. Ale ešte v starej verzii. S Kájom v úvodnej znelke.

CIRO: Tým bezzubým, čo tu zametal?

MAJA: Nie, tým nie. Kájom Gottom.

CIRO: Nepoznám.

MAJA: Kája Gotta nepoznáš a Majku z Gurunu poznáš?

CIRO: Jasné. Kto by nepoznal Majku z Gurunu?

MAJA: Ty si teda naozaj zvláštny chlapec.

CIRO: Máte detí?

MAJA: Prečo ťa to zaujíma?

CIRO: Vraveli ste o dcére.

MAJA: Mala som.

CIRO: Zomrela?

MAJA: Do toho ťa nič.

Číta ďalej, len aby sa odizolovala od Cira.

CIRO: *(po chvíli)* Viem, aké je to, keď vám niekto zomrie. Moja stará mama zomrela.

MAJA: *(zloží noviny, ale nič nepovie)*

CIRO: Nikdy som ju nestretol. Zomrela ešte skôr, ako som sa narodil, ale dedo... dedo mi o nej veľa hovoril. Aj fotky mi ukázal. Mala také... také dlhé vlasy a veľké okuliare. Bola pekná. Ešte keď bola na škole, robila v knižnici a strašne veľa čítala. To asi preto tie okuliare. Tam sa aj stretli. On zablúdil a ona ho našla. Niekde medzi detektívkami v tretej sekcii vľavo. Dedo odvtedy hovorí, že občas zablúdiť nie je až tak na škodu, hlavne medzi detektívkami v tretej sekcii vľavo. Človek môže všelikoho stretnúť. Aj svoju budúcu ženu.

MAJA: Moja dcéra nezomrela. Odišla.

CIRO: Kam?

MAJA: Preč.

CIRO: To je kde? Tam, kam idete aj vy?

MAJA: Ja neviem, Ciro.

CIRO: Neviete, kam idete alebo neviete, kde je vaša dcéra?

MAJA: Ciro... aké zvláštne meno. To je talianske?

CIRO: Čo ja viem. Možno. Nikdy som sa o to nezaujímal.

MAJA: Dedo je pôvodom Talian?

CIRO: No občas hovorí akoby aj bol, ale inak... hm... dedo je... ja vlastne neviem odkiaľ je.

MAJA: Zvláštne.

CIRO: Možno je niekde zo severu.

MAJA: Prečo práve zo severu? Ciro nezní ako severské meno.

CIRO: Lebo úplne najviac má rád svoju chalupu v horách. Hlavne v zime. Máte chalupu?

MAJA: Mala som. Voľakedy dávno. Ale už nie. Nemáme na to s mužom čas.

CIRO: To je škoda. Na chalupe je super. Ja to tam mám veľmi rád. Až na to, že ma každé ráno okolo piatej dedo zobudí. Nemôže spať, to má ešte pozostatky z tých nočných v rozhlase, a tak chodí len v spodkoch rúbať drevo. Sledujem ho. Obrovský chlap s fúzmi a pásikavými spodkami. Občas si dá tielko, ale to len občas. Väčšinou nie. Divím sa, že mu nie je zima, ale dedo je otužilec. Má rád zimu. Chodí aj plávať do jazera. Vôbec mu to nevadí.

MAJA: Zimy sa netreba báť.

CIRO: A ak ti je zima je oveľa pravdepodobnejšie, že nájdeš niekoho, kto ťa bude chcieť zahriať. Zima spája...

MAJA/CIRO: *(povedia naraz)* ...osamelých.

MAJA: Odkiaľ to poznáš?

CIRO: Od deda. A vy?

MAJA: Neklam.

CIRO: Neklamem.

MAJA: Odkiaľ to poznáš?

CIRO: O čo vám ide?

MAJA: O čo tebe ide? Sleduješ ma? Môjho muža?
CIRO: Čo? Šibe vám? V živote som vás nevidel.
MAJA: Aha... takže si predsa len myslíš, že som šibnutá.
CIRO: Nie, ale...
MAJA: A to meno? Ciro. Tiež si si vymyslel?
CIRO: Nie. Mama mi ho dala.
MAJA: Takže mama. Poznám iba jedného Cira. Zo všetkých ľudí, ktorých poznám, poznám len jedného jediného. A ty to nie si. Zvláštne, však?
CIRO: Máte rada slovo „zvláštne“?
MAJA: Nezahováraj. Odkiaľ vieš, že môj muž sa volá Ciro?
CIRO: Neviem, že sa tak volá.
MAJA: Klameš. Viem, že klameš.
CIRO: Možno. A možno vy klamete. Odkiaľ poznáte môjho deda?
MAJA: Prosím?
CIRO: Nič. Vôbec... nič.

Ďalší príchod vlaku. Škripot brzd.

MAJA: Stretli sme sa už?
CIRO: Neviem. Vy nevíete?
MAJA: Neviem. Ale nemôže byť predsa náhoda, že ty a ja.... obaja poznáme nejakého Cira, ktorý ešte k tomu... hovorí tie isté veci... náhoda? a možno... možno je to náhoda... možno naozaj to nie je až také nezvyčajné meno a... a... tie slová a vety a myšlienky... možno som to všetko počula niekde inde a spojilo sa mi... ja už neviem. Nič neviem. Neznášam to tu.
Nebojíš sa tu?
CIRO: Nie. Mal by som sa?
MAJA: Ja by som sa bála.
CIRO: Vyhrážate sa mi?
MAJA: Nie. *(pauza)*
Bojím sa. Teraz. Presne v tejto sekunde, aj v tejto a aj v tejto... bojím sa. Tu. Hlavne tu. Všade naokolo to na človeka striehne. Slová a obrazy a... a... tie vlaky. Škrípu, brzdia, odchádzajú,... robia hluk... berú ľudí,

druhým ľuďom... pomáhajú zbabelcom utiecť... beztrešne... spoluvinníci.

Budú povodne. Voda nás zavalí, ak neodídeme. Musím odísť. Kvôli nim. Kvôli nej.

Nedohorená cigareta na kraji popolníka. Nájde ju. Takmer zapálila celý byt. Keby prišiel o niečo neskôr, stratili by všetko. Ani tá... tá hlúpa povodeň by im nepomohla.

Dva roky. A prišla som späť. Nič nebolo rovnaké. Voda vzala a nevrátila.

Bojím sa. Je mi teplo. Príliš teplo.

Neviem si predstaviť, že by som tu sedela len tak. Ako ty. Celé dni. Každý deň. Nie, nie, nie, to si neviem predstaviť.

CIRO: Ja tu nesedím len tak. *(ukáže na svoj stolček)*

MAJA: Prečo to robíš?

CIRO: Lebo chcem.

MAJA: Zase klameš. Vidím ti to na očiach. Na tých... hnedých očiach. Neklam mi. Prosím, neklam mi. Hlavne ty nie.

CIRO: Vy naozaj nikomu neveríte, však?

MAJA: *(zakrúti hlavou, že nie)* Nechcel by si radšej... čo ja viem... behať s kamarátmi? Po vonku? Alebo... alebo hrať tie vaše hry na počítačoch alebo ako sa tomu teraz hovorí?

CIRO: Ani nie. Toto je dôležitejšie.

MAJA: Ty si veľmi zvláštny...

CIRO: Ja viem. Už ste to povedali. Niekoľkokrát.

MAJA: Naozaj? Nepamätám si.

Čo si mám o tebe myslieť, Ciro? Tiež si spadol z oblakov?

CIRO: Čo len chcete. Hlavne mi to povedzte. Nemlčte. Tak ako všetci. Stále. Dokola.

MAJA: Nie je bezpečné rozprávať sa s cudzími ľuďmi.

CIRO: Nemyslím si.

MAJA: Nemusíš si, ja ti to hovorím a ja... ja viem, o čom hovorím. Nie je to bezpečné. Použijú to proti tebe. Všetko. Myslíš si, že hovoríš s priateľom, ale z priateľa sa vyklúje ten najbližší a najväčší nepriateľ. Potopí ťa. Hodí do rieky. Nechá skapať. Nie je bezpečné rozprávať sa s cudzími ľuďmi, Ciro.

CIRO: Ale... čím viac sa predsa človek rozpráva s cudzími ľuďmi, tým menej sú pre neho cudzími, nie?

MAJA: Čo ak ti budú klamať? Tí... cudzí ľudia.

CIRO: Prečo by to robili?

MAJA: Lebo ich to baví. Všetkých. Lebo tým získajú niečo pre seba. Tebe vezmú, ale sebe dajú.

Aj mňa baví klamať. Áno. Už som si tak na klamanie zvykla, že niekedy si ani neuvedomujem, že klamem. Také mi to je prirodzené. Vymýšľam, predstieram, hrám, nie som sama sebou... Nie, nie, nie... toto je len ilúzia mňa samej. Obraz, ktorý som si za celé tie roky vytvorila. Nič, čo by bolo skutočné.

Môže to byť veľmi nebezpečné, Ciro. Najmä ak ti klame cudzí človek, aby ti ublížil. Najmä ak... ak ti klame cudzí človek, ktorý sa pre teba stal blízkym človekom.

CIRO: Klamete mi?

MAJA: Čo myslíš?

CIRO: Myslím, že nie. Nie ste cudzia a vy to viete. Musíte si len spomenúť...

MAJA: Ciro... nesmieš veriť...

CIRO: Vždy je tu veľa ľudí a kde je veľa ľudí nemôže sa nič stať, Maja. Sme v bezpečí. Tu ešte áno.

MAJA: To nie je pravda.

CIRO: Problém by bol vtedy, keby som sa ocitol niekde úplne sám. Nebodaj s tým... druhým. Tým, čo by mi chcel ublížiť. Až vtedy by bol čas na strach a paniku... chcete mi ublížiť?

MAJA: Ciro... prosím ťa...

CIRO: Preto ste tu?

MAJA: Prosím?

CIRO: Preto ste tu, lebo mi chcete ublížiť? Áno? Preto sem chodíte? Každý deň? Alebo sa bojíte? Zodpovednosti... reality... pravdy?

MAJA: Keď otvorím oči, vynorím sa a tam bude všetko tak ako kedysi. Natiahnem ruku, chytí mi ju a vytiahne ma von. Zachráni ma. Máme sa radi. To sa ešte stále máme... sme mladí a... šťastní? Počkať, ja som bola šťastná? Nie... nie, nie, nie.

Spomienky majú tendenciu sa idealizovať, Maja. Aj to zlé je neskôr tak nevinne trápne a dobrý materiál na vtip, Maja.

Nikdy som nevedela vtipy rozprávať.

CIRO: Tak bojíte sa?

MAJA: A potom ešte ležíme na pláži, piesok je veľmi horúci... alebo to nie je piesok? Sú to kamene? Hlina?

Zase teplo. To otrasné horko.

Mám veľké brucho. Nevieam, čo budem robiť. Čo budeme my robiť s týmto bruchom?

Bojím sa.

CIRO: Maja!

MAJA: ...a potom ešte stojím pri postieľke... je tam dieťa... je to... ehm... je to moja žabka. Je maličká, úplne ako také pierko, na ktoré keď fúknete odletí. Natáhuje ku mne ruku... Chce ma. Potrebuje ma.

Bojím sa.

CIRO: Klamal som vám. Počujete ma? Maja! Klamal som vám! Mali ste pravdu.

MAJA: Čože?

CIRO: Mali ste pravdu. Klamal som vám. Celý čas. Moja stará mama nezomrela.

MAJA: Prečo mi to hovoríš? Čo s tým mám ja?

CIRO: Odišla. Ale to, že som ju nikdy nevidel, je pravda. Odišla ešte pred tým, ako som sa narodil. Dedo tvrdí, že nebola šťastná, že to preto...

MAJA: To nie je pravda.

CIRO: Ale dedo to povedal...

MAJA: Tak klame. Aj on. To nie je pravda. Kvôli tomu, že je niekto nešťastný sa neodchádza.

CIRO: Ona odišla.

MAJA: To je predsa hlúposť! Na to, aby niekto odišiel potrebuje dôvod. To, že je nešťastný nie je dôvod.

Voda by nás zavalila, čo to nechápeš? Keby som neodišla, umreli by sme. Všetci. Utopili by sme sa a už nikdy by nás nikto nenašiel. Musela som to urobiť. Musela som to urobiť pre moju rodinu. Bolo im lepšie bezo mňa. Nastúpila som a odišla.

Preč.

Nechala ich dýchať. Byť šťastnými.

Obaja sú dlhšie ticho.

CIRO: Čoho sa bojíte najviac?

MAJA: Bože, tieto tvoje nekonečné otázky. Čoho sa bojím najviac... ja neviem, čo sa bojím najviac. Asi... červíkov.

CIRO: Prečo červíkov?

MAJA: Čo ja viem?! Pretože sú hnusní. Slizkí. Požierajú iných, aby sa sami nasýtili.

CIRO: Ako ignoranti.

MAJA: Čo ty vieš o ignorantoch?

CIRO: Veľa. Často ich tu vídam. Vždy sa veľmi ponáhľajú, narážajú do druhých a ani sa neospravedlnia. Niekedy dokonca druhým vynadajú, že im zavadzajú. Ja im napríklad strašne zavadziam. Najradšej by sa ma zbavili. Tak ako ona. Tiež sa ma zbavila.

MAJA: To nie je predsa o tebe.

CIRO: A o kom? Prečo by to inak urobila ak by to nebolo o mne? Zavadzal som jej. Ignorantke. Červíkovi.

MAJA: Prestaň s tým. Bolo to o nej. Celé.

Oni... potrebujú dôvod na zakrytie vlastnej ignorancie a neschopnosti. Objekt, na ktorý sa môžu hnevať. O ktorom môžu povedať, že to je všetko jeho chyba. To nie je o tebe, Ciro! Jasné? Je to o nich... o nás.

CIRO: Čo?

MAJA: Existencia jedného sa stáva pre toho druhého nepohodlnou, lebo ho núti do niečoho, čoho nechce byť súčasťou. Chápeš?

CIRO: Vy... ste pre nejakého ignoranta nepohodlná? To si myslíte?

MAJA: Neviem, či by som to práve tak povedala.

CIRO: A ako?

MAJA: Zlyhanie sa ťažko pripúšťa. Niekedy sa ani po rokoch nedá pripustiť.

Utiecť je jednoduchšie. Lahšie sa to zdôvodní.

Koľko ešte do odchodu?

CIRO: Dvadsaťdva minút.

MAJA: Dobre. Tak si radšej čítaj. Tieto tvoje otázky ma unavujú... Stále to isté dokola. Každý deň...

CIRO: Čo ste robili?

MAJA: Ciro!

CIRO: Nechcem si čítať.

MAJA: A ja sa nechcem rozprávať. Už som ti to povedala.

CIRO: Vy ste ale čudná babka.

MAJA: Nie som babka! A ty to dobre vieš.

CIRO: Sama ste povedali, že ste stará.

MAJA: Ale nie som babka. Babky sú tie druhé. V zásterách s buchtami na pekáči a sliepkami v kuríne a... vnúčatami. Ja vnúčatá nemám.

CIRO: To je blbosť.

MAJA: Prestaň, Ciro. K čomu to je? Načo? Nič sa tým nezmení...

CIRO: Čo ste robili?

MAJA: Kedy dočerta?

CIRO: Ako povolanie. Čo ste robili?

MAJA: Videl si noviny, nie?

CIRO: To bolo vaše povolanie? Novinárka?

MAJA: Nemám dobrú náladu.

CIRO: To viem. Ale čo ste robili? Povedzte to.

MAJA: Nie je to podstatné. Teraz to už vôbec nie je podstatné.

CIRO: Hanbíte sa za to?

MAJA: Nehanbím! Nikdy by som sa za to nehanbila. Som hrdá na to, čo som urobila. Nech už to dopadlo akokoľvek...
...nechcem o tom hovoriť. Nikdy viac. Je to minulosť a minulosť by mala ostať minulosťou.
Mohol by si si, prosím, čítať a dať mi pokoj?

Ciro bez slova začne čítať.

Maja sa postaví a prejde pár krokov od Cira. Vidíme, ako namáhavo dýcha, akoby chcela zahnať paniku alebo strach. Potom sa však náhle upokojí, akoby strihla do celkom inej nálady a stavu.

MAJA: Mali by ste sa ospravedlniť, Maja. Verejne. Priznať si chybu. Prekročili ste hranice. Svoje kompetencie. Nemôžeme vaše... nazvime ich... priveľmi osobné a neobjektívne vyjadrenia ohľadne situácie v našej krajine, ďalej ignorovať. Sú to populistické drísty, ktorými si akurát tak uspokojujete vlastné ego. Neadekvátne a absolútne neprimerane dehonestujú našu redakčnú korektnosť a profesionálnosť. Nie, vy nemôžete byť naďalej vedúcou vydania. Nepáči sa nám to, Maja. Takže... verejne sa ospravedlníte a na istý čas sa stiahnete... aj z rádia, aj z novín. Oddýchnete si. Dobré?

Nebojte sa, vrátite sa. Samozrejme, že sa vrátite. My predsa vieme, že ste špičková novinárka a výborná profesionálka, akurát ste zišli trošku

z cesty... no... vrátite sa, ale... nebude to hneď. Rozumiete. Až keď vás zavoláme a nájdeme vám miesto. Až potom... keď MY nájdeme VÁM miesto, Maja, až potom.

Až potom... až potom sa pretrhla hrádza. Voda sa valila a valila a valila... chcela nás pochovať zaživa.

Vlak nemeškal. Stihla som ho. Presne o ôsmej.

Nie, ja sa neospravedlňujem. Nikdy. A nikomu.

CIRO: Nezniesli ste to.

MAJA: Nevieš, o čom hovoríš, chlapče.

Musíš skočiť. Nepremýšľaj toľko o tom. Zapri sa do nôh, pokrč kolená, ruky zdvihni nad hlavu a... skoč! No! Lucia! Odraz sa z mostíka, napni svaly a skoč šípku. Do tej vody. Raz, dva, tri. Čo robíš? Prečo tu ešte stále stojíš? Počuješ ma? Lucia! Nebuď zbabelec. Takto v živote nič nedosiahneš. Ani úspech, ani oblaky.

CIRO: Oblaky?

MAJA: Musíš bojovať proti vlnám. Musíš sa vedieť postaviť na ten mostík a... skočiť.

Neskočila.

CIRO: Aké oblaky, Maja?

MAJA: Nemohla som tam ostať. Zmenilo ma to. Všetko... všetko bolo... nič nebolo. To je lepšie. Nič už nebolo.

Strelila som jej. A potom znova. A znova. Ja neviem, čo ma to pochytilo. Neovládala som svoju vlastnú ruku. Akoby to robil niekto úplne iný. Bola som tam, pozerala sa na tú cudziu ruku, ako ubližuje mojej dcére a... prečo som to robila? Nikdy v živote by som Lucii neublížila. Nikdy.

Ublížila. A ja neviem prečo. To nedáva zmysel. Človek by to mal vedieť, nie? Mal by mať jasný dôvod, prečo ubližuje svojmu vlastnému dieťaťu. Nemala som. Nemám.

Tvár mala najskôr červenú. Jasne sa na nej črtali odtlačky mojej ruky. Akoby som si ju označkovala. Ako takú kravu. Potom sa červená zmenila na bordovú, neskôr na fialovú, až začala blednúť a jedného dňa... asi po týždni... alebo týždni a pol celkom zmizla. Zmizla.

Zmizla som.

Odišla.

CIRO: Lucia bola vaša dcéra?

MAJA: Oblaky? Povedal si oblaky? Počula som oblaky. Povedal si to slovo?

CIRO: Áno. Predtým. Pred tou... Luciou.

MAJA: Ach, tieto oblaky.

Minulosť, Ciro. Minulosť je ako oblaky. Vidíš ich, ale nemôžeš sa ich dotknúť. Dosiahnuť ich. Najmä ak si zbabelý. Si zbabelý, Ciro?

CIRO: Nie.

MAJA: To je dobre. To je veľmi dobre. Lucia bola zbabelá. Vždy.

CIRO: Možno ste ju len dobre nepoznali.

MAJA: To by sa jej páčilo. Aby som ju nepoznala. Lenže ja som ju poznala... poznala... poznala?

Je moja dcéra. Samozrejme, že som ju poznala. A... a... poznám.

Nemal by si tu byť. Takto... sám. Je to nebezpečné. Vidíš predsa, čo sa deje vo svete.

CIRO: O čo viac je to nebezpečné tu, než na ulici alebo na prechode alebo v parku alebo...

MAJA: ...na mori?

CIRO: Tam som bol iba raz. S mamou.

MAJA: Páčilo sa ti tam?

CIRO: V pohode. Myslím.

MAJA: Lucia sa vždy rada kúpala. Plávala. Najskôr sa veľmi, veľmi bála, ale potom... keď mala koleso alebo rukávniky, potom tam bola celé hodiny. Vravela som jej, že je moja malá žabka. Bože, nemohli sme ju s mužom odtiaľ dostať von a potom... potom z ničoho nič... niekedy okolo tých... povodní... okolo toho septembra... sa voda stala našim nepriateľom. Snažila sa nás pridusiť. Najskôr mňa, potom ju. Nechýbalo veľa a klesli by sme celkom na dno. Ako Titanic. Rozlomený na dve časti. Stovky mŕtvych. Zamrznutých. A možno... možno by to nebolo až tak odveci. Potopiť sa alebo zamrznúť.

CIRO: Nemám rád lode.

MAJA: Tvoji rodičia o tomto vedia? Že tu si?

CIRO: Myslíte si, že by som niečo také dokázal utajiť?

MAJA: A to sa o teba vôbec neboja?

CIRO: *(len nemo pokrčí ramenami)*

MAJA: Ciro... máš ty vôbec rodičov?

CIRO: Každý má predsa rodičov.

MAJA: To je pravda. Ale... hovoril si iba o starých rodičoch, tak... som myslela... nenútiť ťa, aby si tu bol a... žobral?

CIRO: *(nahnevane)* Ja nežobrem! Pomáham!

MAJA: Dobre, prepáč. Ale musíš uznať, že je zvláštne...

CIRO: Zase to vaše slovo. Zase to vaše sprosté slovo!

MAJA: ...keď chlapec ako ty, sedí na stanici a...

CIRO: Čo je na tom zvláštne? Len preto, že mám dvanásť rokov nemôžem pomáhať? Nemôžem chcieť, aby boli ľudia lepšími, spokojnejšími, šťastnejšími? Aby neboli svine? Aby neodchádzali a nerobili si, čo sa im zachce? Musím sa s nimi rozprávať. Musím im povedať svoj príbeh, musia vedieť, že takto sa to nerobí! Musím... vám... musím ti povedať...

MAJA: *(neovládne sa)* Ale tak to nefunguje! Na svete to takto nefunguje, dočerta! Nebuď hlúpy a naivný! Čo ak práve ten, ktorému budeš chcieť tak veľmi pomôcť, ti úplne najviac ublíži? Rozmýšľal si niekedy nad tým, keď už si taký premúdrelý? Há? Rozmýšľal? Dočerta s tebou...

CIRO: Mama zomrela, stará mama!

Obaja sú ticho.

MAJA: Čo si to povedal?

CIRO: Mama zomrela, stará mama.

MAJA: Bež preč. Vypadni odtiaľto. Zmizni mi z očí.

CIRO: Sú to už štyri roky!

MAJA: To nie je možné...

CIRO: Odvtedy sem chodím každý jeden deň. Tak ako ty. Ja čakám, ty prídeš, zámerne zmeškáš ten vlak a potom máme ten istý rozhovor znova a znova... len aby... aby si si spomenula. A vrátila sa späť.

MAJA: Klameš. Zase klameš. Poznám takých, ako si ty. Urobia všetko pre to, aby zo starého človeka vymámili peniaze. Ale ja ti žiadne nedám. Nemysli si. My dvaja sa nepoznáme. Ja ťa nepoznám.

CIRO: Utopila sa, stará mama. Ty to predsa vieš. Vieš to.

MAJA: Nie, nie, nie. To nie je pravda. Ona... ona vedela veľmi dobre plávať. Nikdy by sa nemohla utopiť. Nikdy.

CIRO: Nebola na tom dobre. Pila. Veľa.

MAJA: Nie. Ona nikdy nepila. Ty vôbec nevieš, o čom hovorím. O kom hovoríš. To nie je moja Lucia. Moja Lucia, moja žabka, bola výborná plavkyňa a alkoholu sa v živote nedotkla.

CIRO: Nepoznala si ju celé tie roky. Nevieš, čo sa dialo.

MAJA: ONA NIE JE MŔTVA! Ona sa nemohla utopiť.

- CIRO: Ale utopila sa. Dobrovoľne!
- MAJA: Nemohla sa! Preto som odišla! Veď preto som odišla, aby sa neutopila, tak mi nehovor, že sa utopila, dočerta! Ako si to dovoľuješ? Ha?
- Ty nie si... ty nie si on. Môj vnuk. Nie. Moja... moja... moja dcéra odišla. Iba odišla. Nasadla pred dvanástimi rokmi na vlak, tu na tomto nástupišti, videla som ju, ako nasadá, utekala som... a potom... tu... tu pri tomto stípe som zastala. Stihla by som to. Keby som šla bočným podchodom, stihla by som to. Je to o pätnásť sekúnd kratšie. Mám to vypočítané. Ale ja som nešla a ešte som aj zastavila... neviem, prečo som zastavila... a ona odišla. Preč. (*plače*)
- CIRO: Odišla. Navždy, stará mama. Lebo chcela.
- MAJA: Nie, ona by nechcela.
- CIRO: Zobuď sa už konečne. Odišla. Navždy.
- MAJA: Nie navždy. Iba dočasne. Kým... kým sa nepomeríme. Nemôže predsa vychovávať dieťa sama. Niekde s nejakým... cudzincom vo Viedni. Ja som predsa jej mama, my sme jej rodičia... my jej pomôžeme. Musíme sa len zmieriť.
- CIRO: Oco nás opustil. Nemal som ani tri roky. Boli sme sami. Úplne... sami.
- MAJA: Mala len dvanásť rokov, keď prvýkrát ušla. Nezodpovedné decko. Nezodpovedné hlúpe decko. Nevzala si kľúče, nechala ich vo dverách, to preto som si vôbec všimla, že nie je doma. Inak... inak by som si to možno ani nevšimla. Uhm, nevšimla.
- Ja neviem... možno ušla mnohokrát pred tým, iba ja som to nepostrehla. Zahľadná sama so seba. Do svojich problémov. Do svojej krízy... do všetkých tých... sračiek.
- Možno tie kľúče tam vtedy nechala zámerne. Aby som si konečne všimla, že existuje a že... ušla. Aby na seba upozornila. Mama, som tu. Žijem! Vidíš ma? Registruješ? Halóóó! Tak veľmi chcela moju pozornosť. Ciro jej dával všetko. Všetku lásku sveta, ale ona... ona chcela zrovna tú moju. Ja to neviem, Ciro. Ja neviem prečo to neviem...
- Dieťa by sa nemalo samo túlať po uliciach. Bez rodičov.
- Maja podíde k Cirovi.*
- MAJA: Vedela som, že tu budeš. Vždy tu si. Nemal by si tu byť, Ciro. Dočerta, nemal by si tu byť.
- CIRO: Čakám. Na teba.
- MAJA: Tak prestaň čakať.

CIRO: Dedo ťa čaká tiež.

MAJA: Ja viem. Ale ona ma potrebuje. Ona... ona ma potrebuje. Musím ísť. Vieš? Ja musím... ja konečne musím za ňou ísť. Dvanásť rokov... dvanásť rokov mi to trvalo. Vieš, že som nikdy... nikdy nevidela svojho vnuka? Viem iba, že mu dala meno po manželovi. Ciro. Ani len fotku nám neposlala. Ja neviem, že či má blondé vlasy alebo tmavé alebo veľké hnedé oči alebo také maličké... myšacie... neviem, či rád hráva futbal alebo je skôr umelecký typ. Možno je maliar. Možno...možno píše ako ja. Možno zdedil môj talent. Možno... možno po mne nemá vôbec nič. Ani by som sa nedivila. Kto by chcel mať niečo po mne? Nikto.

CIRO: Ale ja som predsa tu, stará mama.

MAJA: *(objíme ho)* Áno, si. Si tu. Môj chlapček. Môj malý Ciro. Cirino.

CIRO: Tak mi hovorila mama. Cirino.

MAJA: Áno, hovorila.

Musím ísť. Prepáč.

CIRO: Čo ak ten vlak naozaj nikdy nepríde? Čo ak sa mi konečne vyplní moje pranie? Ostaneš? Potom... potom ostaneš?

MAJA: Ale on príde. Príde. Ved' už iba... už iba 10 minút. Príde. A ja nasadnem do vozňa päť, číslo sedadla 46, tam pri okne, aby som... aby som videla tú... povodeň... tam celkom v diaľke... a... a... a... pôjdem za ňou. Do Viedne. Preč. Potrebuje ma. Budem sama. Sama vo Viedni. Ale iba dva roky. Dva roky a potom... potom sa vrátim. A... všetko bude ako predtým. Ja budem mať prácu, v novinách aj v rozhlase, so Cirom budeme fajčiť na balkóne a pozerat' ako Lucia pláva... Tam ďaleko, ale predsa ju stále vidíme... pláva, okolo pása má koleso, to, aby neutopila... a... ešte... počkaj... ešte... ešte tu je aj ten bezzubý... zametá... je to jeho životný údel zametať bordel, ktorý tu druhí nechávajú, keď utekajú pred tou povodňou...

CIRO: Chýba mi, stará mama. Chýbate mi obe. Veľmi.

Ticho. Dlhšia pauza.

Ciro si začne hmkať melódiu zo Včielky Máji.

MAJA: To ja som ju naučila hrať na klavíri túto melódiu. Ja.

CIRO: *(pokračuje)*

MAJA: Mala talent, ale nemala výdrž. Vždy sa strašne rýchlo vzdávala. Vravela som jej, že musí byť cieľavedomejšia, vytrvalejšia, ale ona nechcela počúvať. Trieskala dverami. V kuse vtedy trieskala tými dverami. Bolela ma z toho hlava. Liezlo mi to na nervy. Prečo aspoň na chvíľu

neprestane trieskať? Prečo? Prečo musí donekonečna skúšať moju trpezlivosť? Čo nevidí, ako na tom som? Čo je slepá? Decko otrasné...

A potom... potom zmenila trieskanie dverí za hádanie sa a kričanie a nadávanie a... Bola som z toho tak unavená. Bola som z nej tak veľmi vyčerpaná. Priala som si, aby vypadla. Zmizla. Vyparila sa. Dala mi pokoj. Nevieš si predstaviť, aké to je mať také dieťa. Stále len otravuje a otravuje a otravuje a keď jej čokoľvek povieš, nepočúva. Nechce počúvať. Nemá záujem. Robí si všetko po svojom... uteká... a potom znova a znova, ale vždy vo veľkom štýle... to až neskôr... až neskôr mizne tak... menej teatrálné. Alebo... možno už len ja to tak nevnímam. Otupilo ma to. Všetko. Neviem, kde je. Vonku? U kamarátky? U toho svojho Rakúšana? Kde spáva? A kedy chodí domov? Chodí vôbec? Prečo sa to pýtaš mňa, Ciro? Som snáď jediný rodič, dočerta? Tak som? Odpovedz!

Bijem ju a ona sa vždy tvári, že jej je to jedno. Pozerá na mňa, plače, ale aj tak na mňa pozerá, akoby hovorila – si mi ukradnutá, neznášam ťa, si troska, úplná troska. Rob si so mnou, čo chceš, je mi to jedno.

CIRO: Prečo si odišla? Zlomilo ju to. Bola ešte dieťa.

MAJA: To ale nebola moja chyba. Nie, to nebola moja chyba. Robila som všetko, čo som mohla, aby som ich zachránila. Stiahla by som ich dole, keby som neodišla. Bola som tak unavená. Potrebovala som si len oddýchnuť. Snažila som sa spať, ale spanie nepomáhalo a... a ja som nevedela, ako sa mám ďalej udržať na nohách. Nevládala som. A ona... ona mi nedala pokoj. Keby som ostala, ja neviem, čo by som jej bola schopná urobiť. Chápeš? Nedokázala som sa ovládať. Nedokázala som TO ovládať.

To nebola moja chyba. Nie, nie, nie. Nemohla som za to. Nie som stavaná na šťastie a rodinu a všetky tie... zlyhania... ja to neviem. Neviem to, Ciro.

CIRO: Potrebovala ťa. Dedo ťa stále potrebuje.

MAJA: Teba potrebuje, Ciro. Teba. Nie mňa.

CIRO: Stará mama...

MAJA: Ty vieš predsa, že nie som skutočná. Nie som tu, Ciro. Som iba v tvojej hlave. V tejto malej hlavičke. No... Máš oči ako Lucia. Hnedé. Krásne. Chýbajú mi. Ani si nevieš predstaviť, ako mi chýbajú tie oči.

CIRO: To nehovor.

MAJA: Už dávno tu nie som. Celý tvoj život tu nie som, Ciro. Prepáč mi to. Ak môžeš, prepáč mi to.

CIRO: Mama povedala, že ide len von. Že príde... že to bude len chvíľka, nemám vychádzať z postele. Ide len na chvíľku... von. Preč. Ako ty...

MAJA: Miláčik, bež domov. Bež za dedom. Ja musím ísť... preč.

CIRO: Nie, nechod! Nemôžeš ísť!

MAJA: Musím.

CIRO: Nevrátila sa. Ani ty si sa nevrátila. Obe ste odišli. Nechali ste nás tu. To nie je fér. To nie je fér, stará mama.

Tá chvíľka, o ktorej hovorila, o ktorej si ty hovorila, trvala večnosť. Čas zmizol. Neexistoval. Neexistuje. Sedím a čakám. Každý jeden deň. Čakám, že vlak neodíde a ona tu bude. Budeš tu aj ty. Ani jedna nenasadnete a neodídete. Nikdy viac.

MAJA: Ale my musíme, Cirino.

CIRO: Mama sa utopila. Opitá. Ale to vôbec nehralo rolu. Urobila by to tak či tak. Ignorantka. Červík.

MAJA: To bude v poriadku. Uvidíš. Hneď, ako prídem... hneď, ako prídem za vami... všetko bude zase v poriadku.

CIRO: Ale stará mama...

MAJA: Nemôžeš zmeniť niečo, čo sa už stalo. Ale ja môžem ešte zmeniť aspoň to, čo som pokazila a... ísť za ňou. Pomôcť jej a jej synovi. Malému Cirovi.

CIRO: Lenže ona tam už nie je. Ani Ciro tam už nie je.

MAJA: *(pohladí ho láskyplne po líci)* Viem, že ma chceš ochrániť, ale na to si príliš malý. Ty nemáš chrániť mňa, ale ja mám chrániť teba. A tvoju mamu.

CIRO: A čo dedo?

MAJA: Ten je šťastný.

CIRO: Nie je. Už dávno nie je.

MAJA: *(ukáže na jeho nápis „Rady pre šťastie“)* Má predsa teba. S tebou bude zase šťastný. Len sa musíš... rozprávať. Povedať mu to. To, čo si povedal mne. Každý jeden deň. Znova a znova.

Hlásenie o odchode vlaku do Viedne.

Maja objíme Cira, dá mu bozk na rozlúčku a odchádza. Ciro za ňou hľadá. Potom si vezme jej kufor a odchádza opačným smerom.

Tma.

Keď sa rozsvieti na mieste, kde sedel Ciro, nie je nik. Je tam iba prázdna stolička so stolíkom. Aj nápis zmizol.

Maja sa vracia zmätene späť, obzerá sa, hľadá ten svoj kufor. Nie je tam. Prichádza jej manžel – je v zhone.

MUŽ: Maja! Maja, pod' domov.

Podíde k nej. Maja sa mu chce vytrhnúť, ale on ju tuho objíme.

MAJA: Musím ísť za nimi. Za ňou. Za Luciou a malým Cirom. Vieš, že má také isté oči ako ona? Hnedé. Videla som ho. Rozprávala som sa s ním. Tu je... tu... pozri... *(nevidí ho tam)* Kde zmizol? Kde je? Ciro, kde je? Kde je môj malý vnúčik?

MUŽ: Sú preč, Maja. Preč. Obaja. Už štyri roky.

MAJA: Nie, nie sú, Ciro. Čakajú ma. Čakajú, kým prídem vlakom za nimi a...

MUŽ: Pod', pôjdeme domov. Nemôžeš takto utekať. Maja...

MAJA: Ja nechcem ísť domov. Ja chcem ísť za nimi. Potrebujú ma... obaja.

MUŽ: Maja... Maja! Počúvaj ma. Ty tu si. Ja viem, že si. Usmej sa. Pre mňa.

MAJA: Nie. Nechcem.

MUŽ: No tak, usmej sa, Maja.

MAJA: *(nesúhlasne krúti hlavou)*

MUŽ: To som ja, Cirino.

MAJA: *(pomaly k nemu vzhliadne a neisto sa usmeje)*

MUŽ: Všetko bude v poriadku. Dobre? Všetko bude v poriadku. Pod' pôjdeme domov.

Pomaly odchádzajú.

MAJA: Vraj budú povodne... počul si to?

KONIEC